

SZELÍD TEKINTÉLY

Mádl Ferenc sírjánál

A gyászjelentés látványa a szív számára is lassan felfoghatóvá, egyben kínzóan fájdalmassá is teszi, hogy Mádl Ferenc végleg nincs többé közöttünk. Előttünk, velünk van a nyugodt, tisztos ősz úr, akinek a barátságos, kutató tekintetében mindig ott látható a figyelem mellett a tudós kételkedése is, amikor fejtegetéseket kell végighallgatnia. Különösen ha éppen az ő saját személyéről van szó.

Hogyan kell érteni azt, ami minden búcsú fő gondolata: „őrizzuk emlékét”? A hangra emlékezünk, amellyel beleszól a telefonba, barátságos, alig érezhető, nem pesties intonációval, és amelyből szinte sohasem érezni ingerültséget? A tisztelettel övezett, szerény, bölcs és határozott fellépésű „Elnök úrra” gondolunk, aki erkölcsisége, szellemisége folytán kikezdhetetlen? A tévedhetetlen ösztöneit és műveltségét tiszteljük, amely mindig új, váratlan irányba volt képes fordítani a problémák megértését és az ítélkezést felettük? Az egyszerű, szívbeli jóság hiányzik?

Más méltatóihoz csatlakozva a hitén is alapuló jóságát és erkölcsiségét, a nagy tudását és azt a kritikus intelligenciáját kell először kiemelni, amely képessé tette, hogy távlatokban gondolkodjon, hogy stabilitást sugalljon. E tulajdonságai harmonikus egésznek alkottak, ezért vált tekintéllyé, igazodási ponttá, ezért ragaszkodnak hozzá oly sokan az országban. Váratlan távozása dacára jelen van most is mindenütt, ahol a remény jegyében biztatást, a nemzeti értékekbe vetett hitet kell nyújtani. A köztársasági elnökség idején az egész ország érezte magáénak az elnöki házaspárt, és ez a ragaszkodás a mai napig tart mindkettőjükhöz.

A tekintélye fog hiányozni tehát, mintha, nem mindennapi módon, ez a szelíd tekintély lenne az egyik kívánalom és így az egyik összekötő elem a mai magyar társadalomban. Mádl Ferenc az országot felemelni képes erények megjelenítője a közéletben. Abban a közéletben, amely ma egyöntetűen tiszteleg előtte. S amelyet ő mindig meg akart békíteni. Ritka, kegyelmi állapot. Különleges pillanat, amely a sír mellett, a gyászolók körében, a média nyilvánosságában határon innen és túl nagyon sok embert megérintett.

Mádl Ferenc az országnak mindig azt a részét képviselte, amely az 1990-ben bekövetkezett változásokat fordulatként, egy új Magyarország kezdetének tekintette. Így lett annak a minisztere is. A 2010-es fordulatnak nem csupán részese, hanem számos vonatkozásban tevékeny megalkotója is volt. Elmondható tehát, hogy Mádl Ferenc a kapcsolatot is megjelenítette a félbemaradt múltbeli és a reményeket, vágyakat tápláló mostani fordulat között. Néhány hónapja, 80. születésnapján a felé áradó szeretet és megbecsülés nagy hullámaint élhette meg, köztük barátja, Orbán Viktor miniszterelnök különleges méltatását. Az az ünneplés is jól mutatta, közéleti pályafutásának ez a széles íve, ki is tagadná, politikai ugyan, ám annál jóval szélesebb pályát és mélyebb rétegeket foglal magába. Személyisége éppen azért is vonz, mert sok-sok honfitársa számára kedves vagy legalábbis elfogadható értékeket jelenít meg.

Igen, itt nem lehet múlt időt használni. Bár egy szuverén döntés következtében, melynek részleteit nem tudjuk és nem is szabad fürkészni, váratlanul elment körülünkől – másutt kapott feladatot, mondhatnánk –, tény az is, hogy Mádl Ferenc mégis itt van. Része a jelennek, és hatása van a cselekvésre. Minden kép és alak, amelyet a szeretet alkot róla, hiteles, ezért sokféleképpen él közöttünk tovább.

Kézfogásokra emlékezem a temetés végéről, barátja és mestere friss sírjánál, az alkonyatban, a lobogó fáklyák fényénél. Megrendültségre és elszántságra, hogy folytatni

akarjuk Antall József küzdelmét, hogy nem adjuk fel. Sokan éreztünk így akkor. Most, pár méterrel odébb, a másik sírnál Mádl Ferenc nem valamilyen harc folytatására biztat, hanem erényei, szellemisége, tántoríthatatlan és kemény elvhűsége követésére, nem kevésbé kemény, elszántságot is kívánó embersége megőrzésére.

Így kell érteni azt, hogy emlékét őrizzük. Mi: asztaltársai, író társai, gondolkodó és töprengő társai, politizáló társai, vidám társai, emlékező társai, egyszerű társai – röviden, barátai és tisztelői.

GRANASZTÓI GYÖRGY

(A búcsúztatáskor, ez év június 7-én elhangzott beszéd szerkesztett változata.)